

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

36. Curiosa nominum obseruatio, & antiquus ritus illustratus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70090)

Nomina ab ijs exquisitè affectata recensere. Vna inter cogentes extra Garamantas inuenta est, apud quam imponendorum nominu nulla est confuetudo. Longè sapientius Christiani, qui ab ipsis Ecclesiæ incunabulis cœperunt, SS. Martyrum appellationes filijs imponere: quod testatur Theodoretus.

Theod. ser. 3 Τὸς ὅτι μαρτυρίαν προσηγορίας μᾶλλον ἵσασιν ἅπαντες ἢ τὰ τριτάτων ὀνόματα, καὶ τοῖς πατρὶσι τὸς τριτῶν προσηγορίας ἐπιτιθέμενοι, ἀσφάλεια αὐτοῖς καὶ φυλακὴν ὀφείδουσαν μηχανώμενοι.

Martyrum verò appellationes magis ponunt omnes, quam vel amicis sive nominibus. Ad hæc suis libris imponere solent, quo eis in d. securitatem & presidium comparant.

ἐνλακκ. dixit. Nam & phylacteria dicta sunt. Cuius nominis ratio, vt plenius intelligatur, sciendam est, antiquos, contra venena & maleficorum hominum artes, gestasse quædam Antidota, quæ ipsi amuleta & phylacteria obfucuerant appellare: fiebant autem plerumque ex lauro, unde laureum baculum gestari solet Zenobius, contra insidias maleficorum.

Zenob. sent. 3 adag. 12. Ἀδελφοὶ φορεῖτε βακτηρίαν τὸ πνεῦμα εὐδοκασίᾳ οἱ ὑπὸ τῆς ἐπιβλησιμῶν, παρόσον ἀλλοτρῶν φαρμάκων ἢ δάφνη. Aliàs fiebant ex lapillis, ex quo Dioscorides refert mulieres Scelenite lapide instar phylacterij vsas.

Καὶ ἀπὸ φυλακτηρίων περιέμματα αὐτῶν αἱ γυναῖκες χρῶνται. Idem eodem libro Iaspides φυλακτηρία περιέμματα nominat: Aliàs phylacteria fiebant ex characteribus & nominibus sacris; qualia erant Iudæorum, qui legem Dei in membranulis descriptam instar coronæ deferebant, vt liquet ex sacris: cuius moris vestigia nunc etiam retinent Abyssini, vt notat Iarrius, to. 2. historia. Hæc, qui obreuerentiam sacrarum literarum deferebant, bene quidem faciebant: sed qui certos astrorum fluxus inæxeros sacris literis credebant, toto celo errabant: nec immeritò tales errores & superstitiones Antiochena Synodus damnanit. Eodẽ modo se nomine & imagine Alexandri magni, pulchros beatosque putabant Ethnici: nonnullique Christiani his plerumque superstitionibus erant implicati; quos increpat D.

Chrysof. in homilijs ad populum Antiocheum.

Curiosa nominum obseruatio, & antiquiorum illustratus.

CAPVT XXXVI.

NEque verò his contenta limitibus fuit, sed latius manauit in pueros nominum indendorum superstitione. Auctor est Diuus Chrysof. stominus, nonnullos adhuc sua ætate Christianos, ad hos Ethnicorum ritus defluxisse, vt infanti nomen imposituri cereos complures accenderent, suo cuique nomine assignato: puta, hic Zosimus appellabatur; alter, Stephanus; tertius, Procopius: Atque eius demum qui ceteris extinctis superuixerat, nomen, quasi longioris æui & futuræ felicitatis omen arripientes, imponebant infanti. *Ἡμεῖς δὲ ἐκλεῖδα τὸ παιδίον δὲν, ἀφίντες ἀπὸ τῶν ἰων αὐτοῦ καλεῖται οἱ παλακοὶ πρώτοι ἐποίησαν, λυχνούς ἀφαστες, καὶ ὀνόματα αὐτοῖς ἐπιτιθέμενοι, τὰ διαρχισαυρα μέχρι πολλῶν, τὸ παιδίον ποῖον ἰμένομον, ὁ γένουσαν πολὺν αὐτοῦ σοχαζόμενοι βίωσαν χρόνον.*

Hoc ab Andronico seniore Imperatore factitatum, ex G. Pachymerij historia discimus. Cùm enim illi complures puellæ morerentur, mulierculæ cuiusdam suauis, sub partum xoris, duodecim cereas imagines, virili statura, totidem Apostolorum nominibus insignitas, accendit ordine: cumque partus in tempus, quo S. Simonis statua ardebat, incidisset, puella Simonis est vocata, specie quidem pulcherrima, sed quæ anno ætatis octauo Crali Seruiz Despotæ nubere coacta, corrupto vtero sterilis extitit.

Hoc idem penè secundum superstitionem à D. Chrysof. exagitatam describit Marinus.

Maria (inquit) Petri Arragonum Regis VII. vxor prius sterilis, tandem dolore erga maritum vsa concepit, & in ipso partu multis pro salute parturientis orantibus, filium peperit cum summa Regis, & omnium nobilium lætitia. Infantem natum Regina statim ad Ecclesiam misit, ad imaginem Mariæ Virginis. Cùm puero multis Ecclesiam ingredientibus sacerdotibus, qui matutinas horas recitabant, de aduentu infantis ignari, psalmum tenere cœperunt: *Te Deum laudamus*: Hinc ad aliam Ecclesiam profecti omen arripiunt.

Ritum nominum indendorum. D. Chrysof. in c. 4. 1. ad Corinth.

Pachymerij. Marin. l. 10. eorum hij.

De.

Dominus Deus Israel. Nec satis, eū Rex (inquit) infanti nomen eligeret, duodecim cereos albos, eiusdem longitudinis, ponderis, molis, apud altare facelli, in honorem B. Mariæ Virginis, & duodecim Apostolorum, iussit accendit quorum singula nomina singulis cereis scripserat, destinaretque animo, ut illius Apostoli nomen, cuius cereus reliquis extinctis & consumptis perdurasset, nomen arriperet: Hac igitur ratione infans Iacobus est appellatus, quod diui Iacobi cereus superuixisset.

Addit, illum iam grandem res magnas gefisse, & Fortunati nomen adeptum. Quicquid sit, hæc si superstitione fuerint obseuata, merito à D. Chrylostomo arguuntur, nec in exemplum trahenda sunt.

Notatio Literarum numeralium, & eius omnis vanitas.

CAPVT XXXVII.

Nihil non tentauit curiosa obseruatio; etiam numerorum in literulis exquisitam habuit rationem. Credebant enim antiqui, supersticiosa fide, tantam esse vim in nominibus, ut quæ numeris eminerent, cæteris inferioribus longe præstantiora felicioque essent. Quamobrem ducibus singulari certamine congre-
dientibus, ex literis numeralibus, quæ in cuiusque nomine reperiebantur, omen captabant victoriæ. Hac ratione Hectorem Patroclus, Achillem Hectori superiorem exstitisse memorant. Hoc disertè testatur Terentianus Maurus:

Terent. Maurus.

Et nomina uadunt ita litera peracta, Hæc ut numeris pluribus, illa sua minima.

Quand que subibunt dubia pericla pugna, Maior numerus quæ fuerit, facere palmam;

Præsentia lehti minima potere summa;

Sic & Patroclum Hectora manu perisse,

Sic Hectora ut adans cecidisse mox Achilli.

Hectoris enim nomen numerum habet 27. Patrocli 871. Achillis 276. ut ex numerorum Græcorum ratione, & singularum literarum sapputatione patet. Sic numeratur nomen bestie Apoc 13. & complectitur 666. cui numero respondet nomen *Madrutu*: Sic nomen Christi per ambages expressum est à Sibylla.

Τώρα πα φωνηέντα φέρει, τὰ δὲ ἀφ' ἑαυτῶν ἀείρωται

Διοσκῶτι ἀγέλων, ἀριθμὸν δὲ ὅλον ἔχοντα

Ὁ κτὼ γὰρ μονάδας, τόσους δεκάδας ἔχει τῆς τοῦ,

Ἡδ' ἐγὼ γεννάδας ὄκτω. Hoc efficit nomen Iesus 888. Per numeros igitur nomina exprimere non est nouum: sed inde futuri omnia captare, est irreligiosum, & vanum. Bello, quod Mauritius dux, Saxonie elector, contra Carolum V. Imperatorem pro liberatione Landgrauij gessit, sollicitis admodum Mauritanis, quæ exitum res habitura esset; Quidam per iocum iussit eos bono esse animo: nam à Carolo viro ei Mauritium non posse; causam rogatus, respondit, veteris diuinationis esse fiduciam: Nam, ut Achilles victoris nomen, numeris qui literarum notis indicarentur, plenius esset, quam Hectoris; sic Mauritij statim initio nomen, Caroli nomine esse numerosius. Congruit omen eum exitu; sed tamen futilem diuinationis rationem arguit, quod eodem nomine Mauritius Imperator à Phoca victus est, quem pleniori appellatione antecellebat. Ipsū demum postea Ioannes Fridericus Saxo, & Philippus Landgrauus, cum plenissimis nominibus, Caroli armis bello Germanico cesserunt. Ex quo nihil inde notationem nominis capere roboris planè certum est, cum quotidiana experientia hanc anilem vanitatem satis confuter.

De Anagrammatismo.

CAPVT XXXVIII.

AD notationem nominis illustrandam non raro assumuntur anagrammatismi quorum vsus antiquissimus, in hæc vsque tempora dimanauit. Credibile est, à Iudeorum cæpisse doctoribus, qui nata ad huiusmodi literularū obseruationes ingenia habuerunt: quæ deinde linguæ Hæbræ in his nominum inuersionibus fecunda quam maxime felicitas, non mediocriter adiunxit.

Primum Geneseos verbum, *וַיִּשְׁרַע* *Be-retschith*, quinquaginta ferme modis per varios anagrammatismos inuertentes Rabbini lecturarunt quo tandem sensum illū confecerunt:

X. 1.

Pa.